

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 5-2014

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget.

Uppskattad vägkrog i Bjäre

Vi som har förmånen att bo på bjärehalvön får uppleva mycket av det som naturen har att bjuda på. Exempelvis de mäktiga flyttfågelsträcken som passerar här varje vår och höst. Vi ser de välformade plogarna av vildgäss och sångsvanar. Hör deras trumpetande när de pratar med varandra där uppe. På våren med glada trumpetstötter. På hösten är det lätt att föra in ett moll-ackord i trumpetandet.

Ett ovanligt inslag i detta sammanhang har vi upplevt i år. På ett fält i Ingelstorp där det förra året odlades majs, blev det kalas för mängder av sångsvanar. Så populärt blev detta matställe, att den väldiga flocken - flera hundra sångsvanar, stannade i mer än två veckor! Jag besökte dem ett par gånger för att dels fotografera och dels för att bara uppleva naturens under. Jag kunde då lyssna till sångsvanarnas prat med varandra medan de gick omkring och mumsade på majs.

- Vilket toppenställe vi har hittat, säger den ena.

- Perfekt! Här kan vi äta upp oss ordentligt innan vi skall flyga vidare till våra norrländska boplatser, säger den andra. En tredje fyller i:

- En perfekt vägkrog vi har hittat. Den får vi inte missa när vi passerar här till hösten. Hoppas de odlar majs här även i år. Och att de har hunnit skörda när vi kommer hit.

Vår glada

Mera från naturens underbara värld:

Från mitt fönster har jag en god koll över en stor del av bjärehalvön, havet där ute, Väderön och Kullaberg. Jag har också koll på luftrummet ovanför.

Varje dag praktiskt taget året om ser jag fågeln segla omkring över fälten. Runt, runt, runt. Utan att röra vingarna. Ständigt på spaning efter något ätbart där nere på marken. Det är vår glada. Hon bor förmodligen i skogen alldeles här intill

Läser i ett fågelllexikon att gladan egentligen är en flyttfågel. Men: det stämmer ju inte på "vår glada"! Så ser jag, att uppgiften jag läst har några år på nacken. Söker i modernare litteratur och finner att visst finns det åtskilliga glador som övervintrar här. Åtminstone i Skåne. Vintern 1990-91 var det ca 600 i vårt landskap...

Vid mitten av 1800-talet var gladan allmänt förekommande i såväl Götaland som Svealand. Allmogen hade olika namn på fågeln. I Skåne hette den glä eller glänta. I Småland glänta eller kvidfågel. I Västergötland gråla eller gråla. I Västmanland onsvala.

I miljögifternas tidevarv decimerades antalet glador avsevärt. När fågeln var på väg att utrotas startades Projekt Glada med ekonomiskt stöd från Världsnaturfonden. Därmed kunde arten räddas. På 1990-talet häckade fågeln relativt flitigt i åtminstone Skåne och södra Halland.

Hemsidan växer

Det som jag gräver fram ur vår lokala historia och som jag bearbetar, redovisar jag inte bara i böcker och i Nyhetsbrev. En tredje plats för redovisning är min hemsida www.bjareforlaget.com

Med tiden har volymen på materialet ökat så mycket att jag bedömer att det kan vara svårt att hitta rätt i mängden av artiklar och bilder. Därför har vi - min webmaster Mats Roslund och jag - gjorde en ordentlig översyn och därmed betydande förändringar.

Här är en liten vägledning för dig som vill hitta:

Efterlysningar har nu fått en egen huvudrubrik. Här finns bilder som söker text. Under en särskild rubrik får de bilder, som genom mina läsares hjälp fått sin text - ligga kvar en tid.

Böcker innehåller information om samtliga mina böcker.
Nyhetsbrev finns under huvudrubriken ...Som jag ser det.
Texter på engelska är nu samlade under en brittisk flagga.
Som jag ser det. är en huvudrubrik som rymmer artiklar och bilder i olika ämnen.

Ett bokmanus ligger klart, men.

Det där lilla ordet men är det avgörande. Bokmanuset jag syftar på innehåller en spännande resa till olika platser i Bjäre, olika tider, olika händelser, spännande människor och levnadsöden. Innehållet är klart. En planerad utgivning i bokform är strax före jul i år.

Så har vi det lilla ordet men.

För att våga sätta fingret på startknappen för tryckning räcker det inte med ett färdigt bokmanus. Inte ens att innehållet är både spännande och intressant. Den svåraste frågan återstår: att få projektet att gå ihop. Nu står hoppet till att ett antal företag - och gärna privatpersoner - skall vilja göra förhandsbeställningar på boken.

Är du intresserad av boken får du gärna antyda detta i ett mejl. Det ger mig

en viss vägledning. Obs. det är givetvis inte någon beställning - bara en fingervisning till mig.

Här kommer några smakprov ur manus.

När Bjäre öppnade en dörr mot omvärlden

När skolläraren och kantorn Sven Rosenberg kom till V. Karup 1840 för att tillträda en tjänst som lärare noterade han, att folket i den yttre delen av bjärehalvön hade en alldeles speciell kultur. Efter sina år i V. Karup skrev han ner sina minnen. Detta ger oss en bild av en befolkning som i vissa avseenden levte isolerat från andra delar till lands, men att man i ett avseende visade ytterligt avancerade kunskaper om världen utanför. Orsaken: den blomstrande segelsjöfarten i Bjäre. Mängden av bjärebor som gick till sjöss och som hade så mycket att berätta för de hemmavarande om världen där utanför. Den blomstrande segelsjöfarten hade öppnat en dörr mot omvärlden.

Ännu en dörr öppnas

Vid mitten av 1800-talet öppnar Bjäre ytterligare en dörr mot omvärlden. Då inleds perioden av utvandring från Bjäre. I stora skaror ger de sig iväg - de flesta till Amerika. De skriver brev hem till anförvanterna i Bjäre. Berättar om annorlunda förhållanden. Många kommer tillbaka och berättar om världen där ute. Bjäreborna här hemma lyssnar ivrigt. Man lär sig nya namn på länder, städer, delstater. Får nya tankar. Nya ideer.

De öppnade dörrarna utgör inledningen

i den planerade boken. Sedan kommer det mer med anknytning till "världen där ute". Ett exempel: En artikel om den store finansmannen och tändstickskungen Ivar Kreugers närmaste man, Krister Littorin. Denne Littorin sökte - och fann - sin drömplats för att uppföra sin drömvilla - i Torekov. Resultatet blev en pampig villa på en pampig plats i det dåvarande fiskeläget och den sedermera berömda badorten. När Kreugerimperiet rasade, drogs Littorin med i fallet. Hans drömhus i Torekov måste säljas. Det har sedan genomgått olika faser i sin tillvaro. Även detta blir en spännande resa.

I det kaos som rådde i Berlin

under slutskedet av 2:a världskriget startar ännu ett äventyr med internationell anknytning och som får sin "final" i Bjäre: En dramatisk inledning och en spännande fortsättning.

Världskriget tangerar vi f.ö. även i ett annat drama i den planerade boken: Kapitlet har fått rubriken "Bollklubben som stupade i kriget". Det handlar om en bollklubb som få bjärebor känner till.

Som synes: vitt skilda ämnen. I detta strövtåg i vår historia får vi också möta "Unga rebeller i V. Karup på 1930-talet". I en annan artikel får vi en

glimt från den tid när "bjärehalvöns stränder välsignas med skeppsvrak". I "Det var dans bort i vägen" får vi göra en resa i tiden och följa dansbanornas utveckling i Bjäre - från dans på bara marken i en glänta i skogen till dagens anläggningar.

Föregångsman i Bjäre

Du har förstås noterat att skolan och dess problem har blivit ett riktigt "inneämne" för dagens politiker. Det går knappast en dag utan att får höra och läsa om något utspel. Mycket bär panikens prägel. PISA-rapporten har rört om i grytan.

Ett ämne för debatten under en tid var frågan om läxhjälp till eleverna. Jag kom att tänka på det, när jag nu arbetade med den här boken.

Det är Olle Pålsson i Småryd som berättar minnen från sin skoltid i Svenstads skola på 1930-talet. Läraren då hette Erik Pamp. En lärare som Olle beskriver i mycket positiva ordalag. Lika positiva ordalag använde f.ö. en annan av Erik Pamps elever - Birgit Nilsson. Om dessa positiva ord berättade jag i den bok, som jag skrev om Birgits barndom.

En av Erik Pamps pedagogiska grepp var att han mot slutet av skoldagen gav eleverna möjlighet att läsa sina läxor i skolan. Det innebar att eleverna under dessa studier hade sin lärare till hands för att få hjälp när detta behövdes. Läraren kunde se till att ALLA eleverna skaffade sig kunskaper.

- Det var ett utmärkt sätt, betonar Olle. Läraren visste att många av eleverna inte hade någon möjlighet att ägna sig åt läxläsning när det kommit hem från skolan. Då väntade arbete.

Erik Pamp var en föregångare i flera andra avseenden. Han var en ivrig anhängare att i sin undervisning ständigt anknyta till aktuella händelser ute i världen.

- Det skapade ett intresse hos oss elever att vilja följa med vad som hände - inte bara i närområdet utan även ute i världen. Kartorna hängde ständigt framme. Det var naturligt att använda dem när vi pratade om aktuellt.

För lärare Pamp var det egna språket ett nyckelämne. Språket är verktyget vi måste använda för att ta oss fram i alla de andra ämnena i skolan och i alla situationer senare i livet. Att förstå språket och att själv kunna uttrycka sig så att andra förstår - det är helt avgörande.

Även detta med skolminnen från 1930-talet i Svenstads skola kommer med i årets bok.

När Yngve Stoor fastnade i en snödriva på Karpa Gada.

Sorry att jag återkommer till den - förhoppningsvis - boken än en gång!
Jag kommer att tänka på ett kapitel i boken: "Det var dans bort i vägen."
Här hittar vi många episoder och företeelser av det "annorlunda" slaget.

Som när Yngve Stoor med sin mycket berömda hawaiiorkester spelade till dans i Söderhavet i Glimminge på 1940-talet. Det var på vintern. Medan Yngve Stoor plockade fram smäktande toner på sin hawaiigitarr och de dansade njöt av värmen där inne - de vemodiga hawaiiitoner, de bastkjolsklädda servitriserna, palmerna längs väggarna i danslokalen, den tropiska natthimlen i taket - drog det ihop sig till en ordentlig snöstorm utomhus.

När orkestern i sin bil efter dansen skulle förflytta sig till Båstad för övernattnings fastnade man i en snödriva på Karpa Gada!

Hur det gick?

Något måste jag ju spara till dess att boken - förhoppningsvis - utges till jul...

Vilket intresse för mina "Ord som fått vingar"

Flera läsare har nappat på mina funderingar kring "Ord som fått vingar". En av dessa är Birgitta Reinholdsson. Hon har reagerat mot allt det slarv som förekommer i media, bl.a. i radion. T.o.m i radions P 1. Bl.a. hur utländska ord helt i onödan blandas in i svenskan. Birgitta bjuder på mängder av exempel, hämtade från radions P 1 i år!!!

- Vi har limiterade editioner. (Vi har begränsade upplagor)
- Vill du responsera (...svara.)
- Han har fejsat mycket (fejsat= mött, stått inför.)

Birgitta har också noterat många språkliga grodor i radion:

- Kalla tog hennes 2:a guldmedalj. (Här menas - förhoppningsvis - att Kalla tog sin 2:a .)
- Vart är dom? (Man menar var är de)
- Han har blivit bemött dåligt (illa bemött.)
- Så långt ögat sträcker sig (så långt ögat når)
- Han doftar på vinet (menar luktar på eller testar)
- De var rädda för sina barn. (...för sina barns skull)
- Man bestular de gamla (!!!!) (Man menar förstås bestjäl)

Jag lovar att återkomma med flera exempel ur Birgittas samling.

Stort tack Birgitta. De här exemplen berikar mina samlingar av ord och uttryck. Möjligen skall ja införa en särskild avdelning i samlingen: "Ord som fått vingskador".

Jag inbjuder alla Nyhetsbrevets läsare att bidra med exempel att tillföra min samling.

Mina böcker:

- Så blev Båstad tennis. 2006
- Bilder av ett sekel i Bjäre. 2008
- Vår Bjärehistoria i bild. 2011
- Bjärebor berättar om Bjäre. 2012

Några exemplar återstår. Beställ enklast med ett mejl till mig.

Jag avslutar som vanligt

Om du i fortsättningen INTE vill ha mina Nyhetsbrev - tala om det med ett mejl. kalle@bjarenet.com

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
Tel. 0431-365332

Kalle Eriksson

Hallavaravägen 102

269 91 Båstad

Tel. 0431-365332